

М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті
Северо-Казахстанский университет имени М. Козыбаева
Тарих, экономика және құқық факультеті
/ Факультет истории, экономики и права
«Қазақстан тарихы және құқық» кафедрасы /
Кафедра «История Казахстана и право»

БЕКІТЕМІН/УТВЕРЖДАЮ

Академиялық мәселелер жөніндегі

Басқарма мүшесі

Член Правления по академическим
вопросам

 А.Х. Нурпеисова
« 10 » 04 2025 г.

ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ҚАБЫЛДАУ ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

6B01601 «ТАРИХ» білім беру бағдарлама бойынша
(арнаулы орта, жоғары, жеделдетілген)

ПРОГРАММА ВСТУПИТЕЛЬНЫХ ЭКЗАМЕНОВ ДЛЯ АБИТУРИЕНТОВ
(на базе: среднего, среднего специального, высшего)
по образовательной программе 6B01601 «ИСТОРИЯ»

Петропавл 2025 ж./ Петропавловск 2025 г.

Программа разработана:

1. Ильясова Г.С., и.о. зав. кафедрой «История Казахстана и право»
2. Аубакирова Г.Р., ст. преподаватель кафедры «История Казахстана и право»
3. Кусаинов О.Ж., преподаватель кафедры «История Казахстана и право»

Рассмотрена и рекомендовано к утверждению на заседаниях:

Академического совета университета

протокол № 9 « 22 » 04 2025 г.

Председатель АС университета Нурпеисова А.Х.

Совета Факультета истории, экономики и права по академическому качеству

протокол № 7 «16» апреля 2025 г.

Председатель совета по качеству факультета О.С. Абдулова

Кафедра «История Казахстана и право»

протокол № 7 «26» марта 2025 г.

И.о.заведующий кафедрой

 Г. С. Ильясова

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Настоящая программа определяет содержание вступительного экзамена - собеседования абитуриентами на базе высшего и среднего специального образования, а также иностранных граждан, поступающих в СКУ им. Козыбаева по направлению 6В01601 «История». Программа вступительного экзамена разработана в соответствии с ГОСО среднего специального и высшего образования.

Программа разработана на кафедре «История Казахстана и право» и предназначена для подготовки и проведения вступительного экзамена (собеседования) для обучения по ОП 6В01601 «История». В программе содержатся общие сведения об организации и проведении экзамена, перечень тем и вопросов, знание которых определяет теоретический уровень подготовленности поступающих, список литературы по каждой дисциплине, критерии оценивания.

Во время собеседования абитуриент должен показать знания и уметь кратко и понятно отвечать на заданные вопросы.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Бағдарлама М.Қозыбаев атындағы СҚУ-дың 6В01601 «Тарих» білім беру бағдарламасы бойынша жоғары және орта арнаулы білімі бар талапкерлерге арналған қабылдау емтиханы - сұхбаттасудың мазмұнын айқындайды.

Қабылдау емтиханының бағдарламасы орта арнаулы және жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына (МЖМБС) сәйкес әзірленген.

Бағдарлама «Қазақстан тарихы және құқық» кафедрасында жасалып, 6В01601 «Тарих» білім беру бағдарламасы бойынша оқуға қабылдау үшін сұхбаттасуға дайындық пен оны өткізуге арналған.

Бағдарламада емтиханды ұйымдастыру мен өткізу туралы жалпы мәліметтер, талапкерлердің теориялық дайындығын бағалауға арналған тақырыптар мен сұрақтар тізімі, әр пән бойынша әдебиеттер тізімі және бағалау критерийлері көрсетілген.

Сұхбаттасу барысында талапкер тақырыптар бойынша білімін көрсетіп, қойылған сұрақтарға нақты әрі түсінікті жауап бере білуі тиіс.

Цели и задачи:

1. негізгі айтулы күндер туралы білімді, негізгі тарихи процестер мен ұғымдарды, тарихи процестің даму заңдылықтарын түсінуді анықтау;
2. тарихи тұжырымдамалар мен фактілердің алуан түрлілігін бағдарлау қабілетін анықтау;
3. талапкердің өткен оқиғаларды талдау және түсіндіру, тарихи процесті қайта құру және модельдеу қабілетін тексеру.

Әңгімелесуді бағалау құрылымы мен критерийлері

Кіріспе әңгімелесу онлайн форматта өткізіледі.

1. Құрылымы

Тарихи кезеңдер бойынша сұрақтар:

- ежелгі дүние тарихы;
- орта ғасырлар тарихы;
- Еуропа мен Американың жаңа және қазіргі заман тарихы;
- Азия мен Африканың жаңа және қазіргі заман тарихы;
- Қазақстан тарихы.

Талапкерді осы мәселе бойынша ауызша жауапқа дайындауға бөлінген уақыт 20 минуттан аспайды. Дайындық аяқталғаннан кейін талапкер сұраққа және Комиссия мүшелерінің қосымша және/немесе нақтылайтын сұрақтарына (15 минуттан аспайтын) белгіленген кезектілікті сақтай отырып жауап береді.

1. Сұхбатты бағалау критерийлері

№	Сұрақтар тобы	Ұпайлар
1	Жауаптың толықтығы мен дұрыстығы	1-5
2	Логикалық және жауап дәйектілігі. Жауаптың құрылымдылығы	1-5
3	Зейін, зерттелген нәрсені түсіну	1-5
4	Тарихи терминологияны қолдану мүмкіндігі. Ғылыми терминдерді қолдануда қателіктердің болмауы.	1-5
	Барлығы	20

Сұхбаттың сәтті өткендігін растайтын ең аз балл саны-10 балл.

3. 6B01601 «Тарих»білім беру бағдарламасы бойынша сұхбатты өткізуге арналған сұрақтар

- орта білім базасында
- жоғары білім базасында
- шетел азаматтары

1. Дүниежүзілік тарихтың хронологиясы және кезеңденуі.
2. Адамның шығу тегі мәселесі: жаңа ғылыми тәсілдер. Адам дамуының кезеңдері. Еңбек құралдары мен басқару нысандарын өзгерту.
3. Ніл, Тигр және Евфрат аңғарларындағы алғашқы өркениеттердің шарттары, себептері және уақыты.

4. Ежелгі Египет өркениеті: негізгі сипаттамалары мен даму кезеңдері.
5. Ежелгі Месопотамия өркениеті: қалыптасу жағдайы, ерекшеліктері, хронологиясы.
6. Грек полисінің шығу тегі, оның формалары, эволюциясы. Полис азаматы.
7. Афина мен Спарта саяси және әлеуметтік жүйенің екі түрі ретінде.
8. Грек-парсы соғыстары: мәдениеттер мен өркениеттердің қақтығысы.
9. Рим Азаматтық қауымдастығы: оның эволюциясы және ондағы әлеуметтік күрес.
10. Батыс Рим империясының құлауы: себептері мен салдары.
11. Христиандықтың пайда болуы және христиан шіркеуінің қалыптасуы. Алғашқы Әлемдік соборлар. Христиан догматикасының дизайны.
12. 5-6 ғасырлардағы халықтардың ұлы қоныс аударуы және варварлық патшалықтар.
13. 5-8 ғасырлардағы франк патшалығы. Феодалдық қатынастардың пайда болуы.
14. Ұлы Карл кезіндегі Еуропаның бірігуі. Оның империясының ыдырауы.
15. Вассалды жүйе. Феодалдық бытыраңқылық: оның себептері мен салдары.
16. Жүз жылдық соғыс: себептері мен салдары.
17. Революция ғасыры: ағылшын, американдық, француздық.
18. Бірінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен нәтижелері.
19. Версаль-Вашингтон жүйесі.
20. Ұлы Отан соғысы: себептері мен нәтижелері.
21. Қазақстан аумағындағы тас ғасыры. Кезеңденуі. Ежелгі адамның экономикалық және әлеуметтік өмірінің эволюциясы.
22. Қола дәуірі. Андронов және Бегазы-Дәндібаев мәдениеті.
23. Ұлы Жібек жолындағы қазақстандық трасса.
24. IX ғасырдың II жартысы-XIII ғасырдың басындағы Қазақстан халқының материалдық және рухани мәдениеті.
25. Моңғолдардың Қазақстан аумағына басып кіруі. Шыңғыс Ұлыстары.
26. Алтын Орданың Құрылуы. Қазақстан Алтын Орда құрамында.
27. Қазақ ұлтының қалыптасуы: кезеңдері, ерекшеліктері, проблемалары. «Қазақ» этнонимінің шығу тегі.
28. Тәуке хан тұсында Қазақ хандығын нығайту. «Жеті Жарғы».
29. ХҮІ-ХҮІІ ғғ. қазақ қоғамының әлеуметтік құрылымы. Е. Бекмаханов қазақ қоғамының әлеуметтік құрылымы туралы
30. ХҮІ-ХІІ ғасырлардағы Қазақ хандығының саяси жүйесі.
31. ХҮІ-ХІІ ғасырлардағы қазақтар шаруашылығы.
32. Реформаға дейінгі кезеңде Қазақстандағы урбанизация процестері. Сауда. Банк-ақша қатынастары.
33. Ұлы ғалым-ағартушы Ш. Ш. Уәлиханов.
34. Көрнекті педагог-ағартушы Ы.Алтынсарин.
35. Ұлы ақын-ағартушы Абай Құнанбаев.
36. Қазақстанда Халықтық білім беруді дамыту (XIX ғасырдың 2-жартысы-XX ғасырдың басы).
37. Ұлттық зиялы қауымның патшалықтың отаршылдық саясатына қарсы күресі. 1905-1910 жж. А. Бөкейханов, А. Байтұрсынов және т. б.
38. Қазақстандағы жаңа экономикалық саясат.
39. 1920-1930 жылдардағы Қазақстандағы «индустрияландыру» саясаты: сипаты, қарқыны, ауқымы.
40. Д. А. Қонаев-мемлекет қайраткері
41. Қазақстанның экономикалық жағдайы 1970-1980 жж.
42. Қазақстан «Қайта құру» жылдарында (1985-1991 жж.).
43. Алматыдағы Желтоқсан оқиғалары (1986 ж.): себептері, салдары.
44. Қазақстан Республикасы Халықаралық қатынастар жүйесінде.
45. «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы: қабылдау, кезеңдер, мән, іске асыру.

4. Әдебиет / Литература:

1. Древний мир / Всемирная история в 6-ти тт. Гл. редактор А.О.Чубарьян. Т. 1. М.: Наука. 2019.
2. Емельянов В.В. Древний Шумер. Очерки культуры. СПб. 2001. (можно читать online).
3. Левек П. Эллинистический мир М.: Наука. 1989. (можно читать online).
4. Немировский А.И., Уколова В.И., Ильинская Л.С. Античность: История и культура. М.: АСТ. 2021.
5. Суриков И.Е. Античная Греция. Политики в контексте эпохи. Время расцвета демократии. М.: Наука. 2015. (можно читать online).
6. Уколова В.И. Последний римлянин Боэций. (Любое издание). (можно читать online).
7. Чайдл Г. Расцвет и падение древних цивилизаций. Далекое прошлое человечества. - М.2012. (можно читать online)
8. Кузембайұлы А., Аби́ль Е. История Казахстана. – Астана, 2001.
9. Марков Г.Е. Кочевники Азии. Структура хозяйство и общественной организации. М., 1976.
10. Хазанов А.М. Кочевники и внешний мир. - Алматы, 2001.
11. Плетнова С.А. Кочевники средневековья: поиски исторических закономерностей. - М., 1982
12. Кляшторный С.Г., Султанов Т.И. Казахстан: летопись трех тысячелетий. А., 1992.
13. Койгелдиев М.К. Сталинизм и репрессии в Казахстане 1920-1940-х годов. Алматы, 2009.
14. Кан Г.В. История Казахстана. – Алматы, 2011.
15. Аяган Б., Абжанов Х. Современная история Казахстана. – Алматы, 2010.
16. Учебники по истории Казахстана за 5,6,7,8,9 классы.

Цели и задачи:

1. выявить знание основных дат, понимание основных исторических процессов, понятий, закономерностей развития исторического процесса;
2. выявить умение ориентироваться в многообразии исторических концепций и фактов;
3. проверить умение абитуриента анализировать и интерпретировать события прошлого, реконструировать и моделировать исторический процесс.

Структура и критерии оценивания собеседования

Вступительное собеседование проводится в офлайн формате.

1. Структура

Вопросы по историческим периодам:

- история древнего мира;
- история средних веков;
- новая и новейшая история Европы и Америки;
- новая и новейшая история Азии и Африки;
- история Казахстана.

Время, отводимое на подготовку абитуриента к устному ответу по данному вопросу, не превышает 20 минут. После завершения подготовки абитуриент отвечает на вопрос и на дополнительные и/или уточняющие вопросы членов комиссии (не более 15 минут), соблюдением установленной очередности.

2. Критерии оценивания собеседования

№	Группа вопросов	Баллы
1	Полнота и правильность ответа	1-5
2	Логичность и последовательность ответа. Структурированность ответа	1-5
3	Осознанность, понимание изученного	1-5
4	Способность использовать историческую терминологию. Отсутствие ошибок при использовании научных терминов.	1-5
	Итого	20

Минимальное количество баллов, подтверждающее успешное прохождение собеседования, – 10 баллов.

3. Вопросы для проведения собеседования по образовательной программе 6B01601 «История»

- на базе среднего образования
- на базе высшего образования
- иностранные граждане

1. Хронология и периодизация всемирной истории.
2. Проблема происхождения человека: новые научные подходы. Этапы развития человека. Изменение орудий труда и форм хозяйствования.
3. Условия, причины и время возникновения первых цивилизаций в долинах Нила, Тигра и Евфрата.
4. Цивилизация древнего Египта: основные характеристики и этапы развития.
5. Древнемесопотамская цивилизация: условия складывания, особенности, хронология.

6. Происхождение греческого полиса, его формы, его эволюция. Гражданин полиса.
7. Афины и Спарта как два типа политического и социального строя.
8. Греко-персидские войны: столкновение культур и цивилизаций.
9. Римская гражданская община: ее эволюция и социальная борьба в ней.
10. Падение Западной Римской империи: причины и последствия.
11. Возникновение христианства и становление христианской церкви. Первые Вселенские соборы. Оформление христианской догматики.
12. Великое переселение народов и варварские королевства 5-6 вв.
13. Франкское королевство в 5-8 вв. Зарождение феодальных отношений.
14. Объединение Европы при Карле Великом. Распад его Империи.
15. Вассально-ленная система. Феодальная раздробленность: ее причины и последствия.
16. Столетняя война: причины и последствия.
17. Век революций: английская, американская, французская.
18. Первая мировая война: причины и итоги.
19. Версальско-Вашингтонская система.
20. Великая Отечественная война: причины и итоги.
21. Каменный век на территории Казахстана. Периодизация. Эволюция хозяйственной и общественной жизни древнего человека.
22. Эпоха бронзы. Андроновская и Бегазы-Дандыбаевская культуры.
23. Казахстанская трасса Великого Шелкового пути.
24. Материальная и духовная культура населения Казахстана во II-ой половине IX-начале XIII вв.
25. Монгольское вторжение на территорию Казахстана. Улусы Чингизидов.
26. Образование Золотой Орды. Казахстан в составе Золотой Орды.
27. Формирование казахской народности: этапы, особенности, проблемы. Происхождение этнонима «Казах».
28. Укрепление Казахского ханства в период правления хана Тауке. «Жеті Жарғы».
29. Социальная структура казахского общества в XVI-XVII вв. Е.Бекмаханов о социальной структуре казахского общества
30. Политический строй казахского ханства XVI-XVII вв.
31. Хозяйство казахов в XVI-XVII вв.
32. Процессы урбанизации в Казахстане в пореформенный период. Торговля. Банковско-денежные отношения.
33. Великий ученый-просветитель Ч.Ч.Валиханов.
34. Выдающийся педагог-просветитель Ы.Алтынсарин.
35. Великий поэт- просветитель Абай Кунанбаев.
36. Развитие народного образования в Казахстане (2-ая половина XIX-нач. XX вв.).
37. Борьба национальной интеллигенции против колониальной политики царизма. 1905-1910 гг. А. Букейханов, А. Байтурсинов и др.
38. Новая экономическая политика в Казахстане.
39. Политика «индустриализации» в Казахстане в 1920-1930 гг.: характер, темпы, масштабы.
40. Д.А.Конаев – государственный деятель
41. Экономическое положение Казахстана 1970-1980 гг.
42. Казахстан в годы «перестройки» (1985-1991 гг.).
43. Декабрьские события (1986 г) в Алма-Ате: причины, следствия.
44. Республика Казахстан в системе международных отношений.
45. Государственная программа «Культурное наследие»: принятие, этапы, значение, реализация.

4. Әдебиет / Литература:

1. Древний мир / Всемирная история в 6-ти тт. Гл. редактор А.О.Чубарьян. Т. 1. М.: Наука. 2019.
2. Емельянов В.В. Древний Шумер. Очерки культуры. СПб. 2001. (можно читать online).
3. Левек П. Эллинистический мир М.: Наука. 1989. (можно читать online).
4. Немировский А.И., Уколова В.И., Ильинская Л.С. Античность: История и культура. М.: АСТ. 2021.
5. Суриков И.Е. Античная Греция. Политики в контексте эпохи. Время расцвета демократии. М.: Наука. 2015. (можно читать online).
6. Уколова В.И. Последний римлянин Бозций. (Любое издание). (можно читать online).
7. Чайлд Г. Расцвет и падение древних цивилизаций. Далекое прошлое человечества. - М. 2012. (можно читать online)
8. Кузембайулы А., Абиля Е. История Казахстана. – Астана, 2001.
9. Марков Г.Е. Кочевники Азии. Структура хозяйство и общественной организации. М., 1976.
10. Хазанов А.М. Кочевники и внешний мир. - Алматы, 2001.
11. Плетнова С.А. Кочевники средневековья: поиски исторических закономерностей. - М., 1982
12. Кляшторный С.Г., Султанов Т.И. Казахстан: летопись трех тысячелетий. А., 1992.
13. Койгелдиев М.К. Сталинизм и репрессии в Казахстане 1920-1940-х годов. Алматы, 2009.
14. Кан Г.В. История Казахстана. – Алматы, 2011.
15. Аяган Б., Абжанов Х. Современная история Казахстана. – Алматы, 2010.
16. Учебники по истории Казахстана за 5,6,7,8,9 классы.